

Dopisi.

Iz Maribora. (Nekaj o Lembahu.) Od pomladi rad zahajam s tovariši v prijetni Lembah. Najprej sem si ogledal župnijsko cerkev in nove jarne zvonove, katere je vžil g. Dencel. Bil sem tudi na pokopališču, katerega kinčajo razni spomeniki. Ogledal sem si prostorno šolsko poslopje; v njem bi lahko bila četirirazrednica in ne bilo bi treba Pekarske šulvereinske šole. Razveselil sem se tega poslopja; vendar me je žalil napis »Volksschule«. Prehodil sem vrhove lepih in dobro obdelanih vinogradov, ki rodijo prežlahtno in jako močno kapljico, daleč poznano »Pekarsko vino«. Ko pridem pa na Janžev vrh k palači g. grofa Meran, zapazim kinč Lembaških vinogradov; trsje je tako lepo urejeno, da vidiš krasni vrt raznih vinskih rozg, vsak oddelek ima napis vinskih sort. Od tod sem se oziral na razne strani in sem občudoval lepi kraj; gledal sem visoko Pohorje, krog in krog prekrasne vinograde, pri katerih v znožju stojijo lepi gosposki hrami, ki so okinčani z raznimi podobami, trsjem in lavorjem. Videl sem od tod imenitne sadonosnike z zlahtnim drevjem, lepe križe in spomenike, plodne njive in dobre travnike, katere marljivo napajajo skrbni gospodarji. Vesel korakam nazaj proti Lembahu, a tu me nekaj razžalosti, in to je zanemarjeni potok, ki bi lahko bil kinč Lembaške vasi. Spomladi je po hudem deževju prestopil svojo strugo in jo predril. Peneči valovi so s seboj odnesli prod in kamenje in napravili veliko škodo. Predor se je zadelal, vendar premalo, in po letu je silna moč viharov valov zopet predrila strugo, globlje izdere tla in tam, kjer je bila prej zelena paša, je večjidel nasipan prod in na stotine sežnje na dolgo je sedaj izkopana nova struga. Peška pot pri brvi ni prav varna, vozna steza pa je pokvarjena in nihče je ne popravi, akoravno vozniki silo trpijo. Za meter globoko je v potoku kamenje, na obeh straneh pri potoku se udara zemlja in nevarnost je, da se pri deževju dolga struga izpodkoplje in še več zemlje odnese. Večkrat sem slišal Mariborsko gospodo, katera rada obiskuje Lembah, nevoljno godrnjati: »Kedaj neki se bode to popravilo? to je škandal«. Kaj pa rečete vi, slavni možje občinskega zastopa k temu? Glejte! zima že močno kima. Bote-li pustili še dalje časa tako! Gotovo ne! Toraj hitro na delo, da bode vaš prijetni kraj še prijetnejši.

Iz Ptuja. (Pošta.) Dne 15. t. m. se je c. kr. pošta preselila v novo stanovanje, katero je postavilo nemško posojilno društvo, tako zvani »Vorschuss-Ver-ein«. Dolgo časa je bila pošta na minoritskem trgu, kjer je bil prav pripraven kraj za njo, kar pa sedaj ni, ker je skoro na koncu mesta. To že zdaj poštni uradniki sami pravijo. Nazadnje je bila pošta v hiši č. o. o. minoritov, kjer je imela lepe prostore. Pa pri izseljavanju sem si mislil, kakor se zdaj odpravljaj, tako se boš morebiti v kratkem rada nazaj selila.

Iz Slov. goric. (Listič »Štajerski kmet«), ki hoče na vse strani biti vodnik Slovincem, grdi, kakor njegova mati »Mariboržanka«, čast. slov. duhovništvo, meništvo itd. in se kar jeze peni, da »Slov. Gospodar« šiba one, ki imajo na slovenski zemlji samo nemške napise. Najbolj ga je zadelo očitjanje gostilne Golobove pri Sv. Ani, ki ima napis: »Gasthaus zum lustigen Steierer«. No, g. Golob ostane, kar je, pravcati pragerman; radi tega tak krik in taka hvala nemških napisov. Kaj bi n. pr. rekli Nemci na Gornjem Štajarskem, ako bi se kdo predrznil napraviti slovenski napis? Gotovo bi ga pognali, od koder bi prišel; ali mi pravi patrijoti vendar dovoljujemo na jezikovnih mejah obojni napis. Kaj torej hočeš, klepetać v poštnih ulicah v Mariboru? Sicer sem pa, potujoč po Nemčiji, akoravno

Slovenec, rad šel v krčmo z nemškim napisom; jednako bo šel pravičen Nemec, prišedši med Slovence, tudi v krčmo s slovenskim napisom. Na slov. tleh slovenski napis nič ne škoduje, zato se hvali krčmar g. Kmetič, da ne pozna pri denarjih, da bi mu manj v žep prišlo, odkar ima samo slovenski napis; še bojda je na dobičku.

Iz Ribnice. (Danise, a vendar je še mrak.) Že večkrat se je poročalo, da v Ribnici se Slovinci gibljejo in slovenščina stopa na svoje odlično mesto. V kratkem se je storil zopet tak korak naprej. Na krasnem šolskem poslopju bil je dozdej edino nemški napis; sedanji vrli krajni šolski svet dal je napraviti nad tem še slovenskega z zlatimi črkami: »Ljudska šola. Veseli nas spoznanje od te strani, to namreč nam je juterna zarija upov, katere stavimo v naš kr. šolski svet. In teh nikakor ni najmanjši ta, da odzame našim otrokom trdi nemški poduk, s katerim so se dozdej morali ubijati. Ni namreč več prikrito, če tudi je nezaslišano, da so se otroci dozdej že prve mesece obiskovanja v šoli jeli mučiti z nemščino, kar je trajalo čedalje huje, dokler je bilo v 4. razredu razun par ur v tednu vse »tajč«. Da se otroci s pomočjo tujega jezika potrebnih vednostij učijo, li ni nasprotno to pravej pedagogiki, muka mladini in učiteljem, potrata časa, navrh pa še sramota za celi okraj? Prosimo sodbe o tem vse zavedno naše ljudstvo, odgovora pa od onih, ki so to zakrivali, oziroma to zagovarjali! Mi ostanamo pri načelu: Vsakemu svoje! Torej našim otrokom šole s slovenskim učnim jezikom, na podlagi katerega se poznejša leta svobodno naj uči tudi nemščina, seveda ne na kvar drugim predmetom! Upamo, da nam v tej zadevi ne bo treba dalje trkati, temuč se zanesemo, da nam to uslugo blage volje pridobi kr. šolski svet. Napis, ki se veličastno blišči nad šolskimi vrati, naj razodeva svetu ponos naš, da smo Slovinci, pa bodi nam tudi porok, da se pod njegovim okriljem ne bo več ponemčevalo! V to pomozi Bog, pogum naših šolskih očetov in pa sreča junaka!

Iz Frama. (Jesenski preroki.) Dne 8. nov. smo našli v Framski gošči celo svežne ali novo izemanje golobanje, (Boletus edulis, Kuhpilzlinge) kravjače. Že takrat smo uganjali in sodili na dolgo lepo in toplo jesen, kar pa si nismo upali očitno izreči, ker je že takoj naslednji dan dežilo in snežilo, da je Pohorje celo belo postalo. Danes pa trdimo, da so ovi jesenski preroki na resnico pokazali, kajti prav lepe čase imamo, tople in jasne. Deca dohaja bosa in poletno oblečena v šolo; živina se po pašnikih spreha, kakor septembra; težaki veselo po goricah delajo, znašajo vejnik in gnoj, grohajo in sadijo.

Iz Cadrama. (Rožna pot) pri cerkveni stavbi se je za predstojnika našega cerkvenega društva zdaj začela, kakor se je to na god sv. Martina pri seji občinskega odbora v Oplotnici pokazalo. Znano je, da po našem vč. g. župniku bilo je 1. jan. 1885 društvo za pozidanje nove farne cerkve ustanovljeno, ker je stara veliko premala in tudi borno zidana. V tem času je v spodbujajo družtenikom in v napredek gosp. predstojnik iz svojega društvu daroval 6750 gld. in je pri raznih prijateljih nabral nad 4000 gld. Blizo 10.000 gld. so zložili domači in sosedni farani in ker so obresti že tudi nanesle nad 4000 gld., je naše društvo do zdaj za vsem prejelo 25.000 gld. Ker na starem mestu zavoljo premalega prostora ne kaže nove cerkve staviti, se več let ni moglo primerno stavišče dobiti, čeravno se je okoli 6 let s kmetom Jože Regoršekom za to pogajalo. Še le 17. avgusta 1892 kupil se je v sredi med Cadramom in Oplotnico najlepši prostor in dobili smo s posredovanjem g. konservatorja J. Grausa v Gradcu novi načrt, po katerem bi nam po naših skromnih denarnih močeh

bilo mogoče v romanskem slogu novo cerkev postaviti. Naše stavišče je prav lepo že imenoval dvorni stavbeni mojster Jožef Schmalzhofner, potem lani naš mil. knez-škof in tudi naš vč. g. patron. Ravno tako se je izustil 25. junija t. l. vč. g. dež. konservator in zadnjič še 5. t. m. g. stavbeni mojster Vinc. Grein, ki je pripravljen stavbo prevzeti. Pa k stavbi se potrebuje dovoljenje in sicer ima prvo besedo domača Oplotniška občina. Tam pa sedijo v zboru mogočni gospodje in modri možje, kakor: župan Fr. Kunej, fužinar Fr. Jonke, Jože Kos, nadučitelj Namreč in dr., s katerimi ni dobro slovenskih črešenj zobati, posebno če jih je katoliško solnce obsevalo. (Konec prih.)

Politični ogled.

Avstrijske dežele.

Dunaj. Nj. veličanstvo svetli cesar so podelili praškemu nadškofu, kardinalu Schönbornu, red sv. Štefana. — God presvetle cesarice se je po vsem cesarstvu dostojno praznoval. — Gosposka zbornica je načrt postavbe o prodaji na obroke izročila odseku. Gospoda neče obsoditi raznih sleparij, zlasti židovskih; istotako bode težko kaj iz postavnega načrta o razprodajah, o katerem zdaj razpravlja poslanska zbornica.

Češko. Na shod staročeške stranke je prišlo 268 zaupnih mož. Rieger je prerokoval mladočeški stranki žalostno bodočnost, izrekel se je zoper splošno volilno pravico, zoper koalicijo, zoper omladinsko stranko ter javil, da se staročeška stranka prihodnje leto hoče udeležiti deželnozborskih volitev.

Štajarsko. Pri dopolnilni deželnozborski volitvi za skupščino Frohnleiten-Uebelbach je bil izvoljen liberallec Feyrer; iz velikega posestva pa liberalni Kodolitsch za deželnega poslanca, za državnega poslanca pa znani liberalni baron Moscon. Konservativci se nobene volitve niso udeležili.

Koroško. Nemški zagrizenci so kar s kamenjem začeli razširjati kulturo. Tako je nepoznan nemčurček vrgel kamen v hišo, kjer je bil javni shod v Štebnju pri Maloščah; zadnji ponedeljek pa je v Spodnjem Dravogradu sodrga pobila okna gospodu proštu. — Kmetijska družba bolj skrbi za ponemčevanje, kakor pa za povzdigo gospodarstva, sicer ne bi svojega nemškega tajnika pošiljala med Slovence.

Kranjsko. Shod zaupnih mož v Ljubljani bode 29. nov. Kdor se bode udeležil tega shoda, bode ljubav skazal le narodno-napredni stranki. — Dvorni svetovalec Šuklje se je te dni pogovarjal z nekaterimi somišljeniki v Metliki, Ribnici in na Krškem. Naznanil jim je, da bode sredi decembra odložil državno poslanstvo, in je priporočal sodnika Višnikarja za naslednika. — Železnica Ljubljana-Kamnik bode se bržčas podržavila.

Primorsko. Nadaljevalna obrtna šola v Gorici se je odprla zadnji torek. Kdaj pa mi slov. Štajarci dobimo tako šolo? — Dne 18. t. m. došel je v Gorico grof Alfred Coronini in 200 Slovencev ga je navdušeno pozdravilo na kolodvoru. Njegovega brata grofa Franca Coroninija bodo pa slov. poslanci v deželnem zboru drugače pozdravili! — Tržaška odvetniška zbornica se je v soboto z 71 glasovi zoper 7 slovenskih izrekla zoper jezikovno ravnopravnost.

Ogersko. Na katoliški shod v Stolnem Belem gradu prišlo je zadnje nedeljo 15.000 katoličanov. Shod je bil velikansk. Važna je zlasti prošnja do svetlega vladarja, naj ne potrdijo postavbe o civilnem zakonu. — Te dni je dospel mladi Košut v Debrecin. Ko je nekdo

na shodu napil svetlemu cesarju, svirala se je neka puntarska pesem. Tudi so zborovalci telegrafirali laskemu kralju kot prijatelju madjarske neodvisnosti. Kako dolgo še bodo madjarski prenapetneži zlorabljali potrpežljivost višjih krogov?!

Vunanje države.

Rim. Dne 8. t. m. so sv. oče dokončali posvetovanja gledé na zedinjenje razkolnikov s sv. katoliško cerkvijo. Prosimo, zlasti udje bratovščine sv. Cirila in Metoda, da bode papeževo prizadevanje uspešno!

Italijansko. Na spodnjem Italijanskem, posebno v Siciliji in Kalabriji, bil je te dni hud potres, ki je naredil veliko skode. V Messini se je podrli gornji del morskega svetilnika in razpokalo več hiš. V Reggio je tudi poškodovanih več hiš. V Raguari je bilo 6 oseb ubitih.

Belgijsko. V poslanski zbornici je ministerski predsednik Burlet predložil več postavnih načrtov o socialnih in koristnih zadevah. Poslanci katoliški bodo brezdvomno pokazali, da znajo človeštvu koristiti.

Nemško. Prusko ministerstvo je zopet sestavljeno. Pravosodni minister je postal Schönstett, sicer katoličan, pa samo po imenu. — Nemški socialisti so se ločili v dve stranki, ker se severnonemškim socialistom južnonemški zdijo prekrotki.

Rusko. Dne 19. novembra opoldne je bil v Petrogradu slovesno pokopan car Aleksander III. in sicer v Peter Pavelski trdnjavi. Navzoči so bili vsi ruski višji dostojanstveniki, trije kralji in odposlanci vseh evropskih držav, iz Azije in Amerike. Pogreb je pokazal, kako presrečno je rusko ljudstvo ljubilo svojega carja. Poroka mladega carja bode pa prihodnji ponedeljek.

Bolgarsko. Dne 19. t. m. je v sobranju predsednik opomnil, da je ta dan pogreb ruskega carja Aleksandra, in prosi zbornico, naj se v njenem imenu položi zlat venec na carjev grob, zborovanje pa naj za ta dan preneha. Predlog je bil vsprejet.

Azija. V armenskem mestu Monch so se prebivalci uprli zoper krivična turška oblastva. Ko so prišli vojaki, udali so se uporniki takoj in odložili orožje. Komaj pa se je to zgodilo, ukazal je turški guverner streljati na ljudstvo. Turški vojaki so postrelili in poklali nad tri tisoč oseb, večinoma katoličanov. Res, Turek in volk svoje nravi ne moreta zatajiti.

Brazilijsko. Novi predsednik republike, Moraes, je nastopil svojo službo dne 15. nov. Admiral da Gama pa je v svet razglasil, da ustajniki novega predsednika nikako nečejo priznati, da ima da Gama 7000 vojakov na meji in bode v par tednih zopet začel vojsko z vladnimi vojaki.

Za poduk in kratek čas.

Kako je Lukovnjakov Tomaž kolero vozil.

Zapisal Žitomir.

Kdo je Lukovnjakov Tomaž? Poštni hlapec je pri gosp. poštarju Lukovnjaku. Ko je Tomaž to službo nastopil, rekali so nekateri, da ne bode dolgo služil, ker ni posebno bistre glavičice. No, do zdaj je svoj posel zvesto opravljal in ga tudi bode. To pa nič ne dé, ako se mu kaj neljubega prigodi, kakor n. pr. tistokrat, ko je kolero vozil. Le poslušajte, kako se je to zgodilo!

I.

Bilo je poleti nekega popoldne. Tomaž se je že s pošto pripeljal iz mesta in je popravljaj za kozolcem v senci košate hruške konjsko opravo. Delo mu ni šlo nič prav izpod rok, kakor da bi bil neroden. Zaradi